

למידה בחברותא

נספח ב'

כללי ריחוק והפרדה:

וְיִהְיֶה רִיב בֵּין רְעֵי מְקֻנָּה אֲבָרָם וּבֵין רְעֵי מְקֻנָּה לוֹט וְהִכְנַעְנִי וְהִפְרָזִי אֲזִי יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ.
וַיֹּאמֶר אֲבָרָם אֶל לוֹט אַל נָא תְהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶיךָ וּבֵין רְעֵי וּבֵין רְעֵיךָ כִּי אֲנָשִׁים
אֲחִים אָנַחְנוּ. הֲלֹא כָּל הָאָרֶץ לְפָנֶיךָ הִפְרָדָה נָא מֵעָלַי אִם הִשְׁמַאל וְאִימָנָה וְאִם הַיְמִין
וְאִשְׁמְאִילָה.

וַיֵּשֶׂא לוֹט אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת כָּל כְּפַר הַיְרֵדָן כִּי כָּלָה מִשְׁקָה לְפָנָי שַׁחַת ה' אֶת סֹדֶם
וְאֶת עֲמֹרָה כִּגְוֹן ה' כְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶכָּה צֶעַר. וַיִּבְחַר לוֹ לוֹט אֶת כָּל כְּפַר הַיְרֵדָן וַיִּסַּע
לוֹט מִקְדָּם וַיִּפְרְדּוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו.

אֲבָרָם יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וְלוֹט יוֹשֵׁב בְּעָרֵי הַכְּפָר וַיֵּאָהֵל עַד סֹדֶם.

(בראשית י"ג ז-יב)

שאלות

1. "הלא כל הארץ לפניך, היפרד נא מעלי" - נסו לשער על מה רבו הרועים?
2. אברהם מציע את הכלל: **אם תפנה שמאלה אני אלך לימין, או להיפך.** נסו לשער האם היה כלל אחר בין הרועים לפני כן? האם קבוצות הרועים יכולות היו להסתדר בלי כללים ידועים מראש?
3. לפני ההצעה להיפרד אומר אברהם ללוט **"אנשים אחים אנחנו"**. לוט הוא אחיין של אברהם. למה הוא קורא לו אח? האם אחרי הפרידה הם עדיין יכולים להישאר ביחסי אחים לדעתכם?
4. מתי בחיי הכיתה קרה שהפרדה הייתה הפתרון הנכון? מה היה קורה אם לא היו מבצעים הפרדה?

אי שמירה על כללי הדין יכולה להוביל לאסון:

מעשה בבית הכנסת של טבריא שנחלקו (=התווכחו) שם ר' אלעזר ור' יוסי בדבר הלכה עד שנקרע ספר תורה בחמתם (=בכעסם).

והיה שם ר' יוסי בן קסמא (שהתבונן מן הצד), אמר: תמה אני (= אני תוהה, חושש) אם לא יהיה בית-הכנסת הזה (בעתיד, מקום של) עבודה זרה (רומז על חורבן, על מקום שהקהילה תאבד אותו) ו(בסופו של דבר) כן היה.

(מעובד ע"פ תלמוד בבלי, יבמות צו עמוד ב)

שאלות

- 1 ? בית הכנסת הוא מקום התכנסות לקהילה. באופן טבעי יכולים להתערור ויכוחים מדי פעם. מה היה בעייתו במחלוקת בין ר' אלעזר ור' יוסי?
- 2 ? איזה כללים לא נשמרו? מה היה יכול למנוע את המשבר?
- 3 ? הסיפור הוא על שני חכמים חשובים שרבים ביניהם. האם מצופה מרבנים ומנהיגים לנהוג אחרת משאר בני האדם בעת מריבה או ויכוח?
- 4 ? מדוע קריעה של ספר תורה (וספרים בכלל) מתוך כעס זה מעשה חמור? למה הכעס גורם לחורבן בית-הכנסת?

שמירת החוק אינה ניתנת לחלוקה:

אני סבור כי לכנסת וחבריה יש וחייב להיות תפקיד מחנך בכל הקשור לעניין האלימות. דרך ההתנהגות וצורת ההתבטאות בכנסת כיום אינן סימן מעודד לבאות. האלימות הפיסית מתחילה באלימות מילולית וזו מתחילה בכנסת.

מי שאינו רוצה הידרדרות חמורה עוד יותר בעניין האלימות בחיים הציבוריים, חייב להוקיע איפה כל גילוי אלימות מכל סוג שהוא, והכנסת בדיוניה חייבת להיות דוגמא ומופת לעם. הדיונים חייבים להיות ענייניים, יהיו חריפים ככל שיהיו ניגודי הדעות. בדיוק כמו עניין האלימות, כך גם שמירת החוק אינה ניתנת לחלוקה. אי אפשר להפריד בין חוקים שמוכנים לכבד אותם לבין כאלה שאין כל נכונות לכבד אותם רק משום שהם אינם נראים למישהו...

שמירת החוק, כל חוק, היא תנאי לקיום מערכת דמוקרטית וחברתית נאותה. יש קו ברור בין כיבוד החוק וקיומו לבין אנרכיה (= אי סדר, חברה ללא חוק). אסור לחצות את הקו הזה. האלימות והאנרכיה הן האויבות החמורות ביותר לקיומה של מדינת ישראל והחברה שבתוכה, הרבה יותר מן האויבים שמעבר לגבולותינו.

(יצחק רבין, אוקטובר 1982)

שאלות

- מה הכוונה בביטוי "אינה ניתנת לחלוקה"? ?
- האם דוגמא אישית היא כלל (חובה) עבור חברי וחברות הכנסת? ?
- איזו דוגמא אישית הייתם רוצים לראות בכנסת? חשבו על צורת התנהגות או אופן התבטאות אחר. ?
- מדוע אלימות היא ההיפך משמירת החוקים? ?
- איך נכון להתווכח, ולא להסכים תוך שמירה על הכללים? ?
- למה אי-שמירת החוקים יותר מסוכנת מהאויבים שמעבר לגבול? ?

